

Starostna razdelitev v otroško in šoloobvezno dobo (1—14 let), v pridobitveno dobo (15—64 let) in dobo ostarelosti (nad 65 let) je bila leta 1857. tale:

0—14 leta		15—64	
moški	ženske	moški	ženske
3.049	2.547	6.605	7.614
14'67 %	12'26 %	31'79 %	36'64 %

65 in več let		Skupaj:	
moški	ženske	moški	ženske
405	560	10.059	10.721
1'95 %	2'69 %	48'41 %	51'59 %

V starosti, ki pride običajno lahko v poštev za ženske, ozir. moške (pri moških 20—50, pri ženskah od 15. do 50. leta), je bilo l. 1857. 4338 moških in 6189 žensk, t. j. 43'13% moškega ter 57'73% ženskega prebivalstva Ljubljane, če pa vzamemo isto razdobje 20 do 50 let tudi pri ženskah, dobimo le 4174 žensk, t. j. 57'59 %.

Absolutno število poročenih prebivalcev gornje starostne skupine (za moške od 20.—50. leta, za ženske od 15.—50. leta) je bilo sledeče:

spol:	poročeni	neporočeni	samski od neporočenih so	vdoveci
moški:	1.852	2.486	2.415	71
ženske:	2.104	4.085	3.838	247
skupaj:	3.956	6.571	6.253	318

Popisanih dojenčev (otrok pod enim letom) je bilo l. 1857. v Ljubljani 420 (207 dečkov, od teh 184 zakonskih in 23 nezakonskih, ter 213 deklic, od teh 189 zakonskih in 24 nezakonskih).

Število prebivalstva ženskega spola v rodilni dobi (gebärfähiges Alter), to je od 15.—50. leta, je znašalo l. 1857. 6189 ali 57'73 % vsega števila žensk, od teh je bilo 2104 (t. j. 34 % [33'995 %] od 6189 žensk) poročenih. Na 100 poročenih žensk v rodilni dobi je živel v letu 1857. 18 (17'728) zakonskih dojenčev (otrok do enega leta) t. j. 17'728 %. Če pa upoštevamo vse, t. j. tudi neporočene ženske od 15. do 50. leta, se je pa rodilo na 100 žensk 7 (6'786) otrok; v tem številu so všteti tudi nezakonski otroci.

Številčno stanje naseljenih hiš je bilo l. 1857. sledeče:

Mesto	število hiš	po- drtih	nena- seljenih	na- seljenih
predmestje: Kapucinsko	315	10	1	304
Krakovo	89	3	—	86
Sv. Peter	76	2	—	74
Poljane	155	2	—	153
Trnovo	99	4	—	95
Karloško	81	1	1	79
Gradišče	28	—	—	28
Karolinska zemlja	76	3	—	73
Kurja vas	45	—	4	41
	37	1	2	34
Skupaj torej	1001	26	8	967

NAŠA KRONIKA

PIŠE MESTNI ARHIVAR

JANUAR 1920

1. Pri predsedstvu deželne vlade za Slovenijo se je osnoval urad za zaščito beguncev, kateremu načeljuje okrajni glavar *dr. Vodopivec*. Urad je prevzel vse posle, ki se tičejo zaščite beguncev in izseljencev iz zasedenega jugoslovanskega ozemlja.

2. Članstvo Narodnega gledališča v Ljubljani zahteva zvišanje plač.

4. Koncertiral je v Ljubljani slovenski pianist *Anton Trost*.

Docenta zagrebškega vseučilišča *dr. Jovan Hadži* in *dr. Marjan Salopek* sta sprejela poziv na ljubljansko vseučilišče in sicer prvi za zoologijo, drugi za geologijo.

V okrajih Ljubljani, Novem mestu, Ptuj, Mariboru, Celju, Črnomlju, Kamniku, Kočevju so se pojavile živalske kužne bolezni slinavka in parkljevka, v ptujskem, celjskem in radovljiškem okraju pa svinjska kuga.

Oblastna zaščita za deco in mladino za Slovenijo v Ljubljani objavlja, da so oproščeni vojaške službe

vsi oni, ki posvetijo svoj trud državni zaščiti dece in mladine.

9. Čehoslovaški legijonarji, ki se vračajo iz Sibiri, so potovali danes v svojo domovino in so bili v Ljubljani prisrčno pozdravljeni.

Nov papirnat drobiž po 10 vin. (dve in pol pare), 20 vin (5 par) in 1'—K (25 par) se izda v promet zaradi pomanjkanja drobiža.

10. Ljubljanski mesarji so nezadovoljni. Zato sklicujejo shod vseh mesarjev iz Slovenije v Ljubljano, da tolmačijo merodajnim faktorjem nevzdržne razmere mesarske obrti, zlasti nevzdržne nakupovalne prilike.

Med varnostnimi organi, ki zapljenjajo iztihatapljeno valuto, živila in tobak in tako prihranijo državi milijonske vsote, vlada precejšnje nezadovoljstvo, ker ne dobivajo izplačanih nagrad, kakor jim to pritiče.

11. Kolkovanje denarja se je izkazalo za nezadostno sredstvo proti tihatapljenju starih avstrijskih novčanic v naše ozemlje. Pojavljajo se zlasti po Gorenjskem novčance, ki imajo nalepljene ponarejene kolke.

SLOVANSKI PLESI

LJUBLJANSKI VELESEJEM

1. 10. SEPTEMBRA 1934

Teden slovanskih narodnih plesov bo zlasti v pestrosti jugoslovanskih skupin pokazal obenem enotnost naše stare kulture. Zato vabimo vse, ki imajo smisel za lepoto naših narodnih noš, naše narodne glasbe in našega narodnega življenja sploh, da nas počaste s svojo prisotnostjo.

Za Tujsko-prometni svet mesta Ljubljane

prof. EVGEN JARC
predsednik

Dr. Fran Vodopivec

Anton Trost

Ernest Hieng

Ivan Plantan

15. Policijski uradniki, ki opravljajo službo izven uradnega poslojja, morajo nositi viden prsni znak, trobojnico z napisom: Policijski uradnik.

Zaradi nameravane opustitve vojnotehnične delavnice v Ljubljani grozi odpust 300 kovinarjem. Delavstvo je sklicalo protestni shod, ki je sprejel resolucijo, da naj prevzame deželna vlada te obrate v svoje vodstvo in s tem zagotovi obstoj ljubljanskega arzenala.

Pomanjkanje denarnih sredstev je postalo zelo občutno. Ljudje zadržujejo gotovino doma v kljub dejstvu, da se bliža čas, ko se bo ves avstrijski denar zamenjal za nove bankovce.

Ljubljanska mestna občina je izdala zaradi pomanjkanja drobiža papirnati denar po 20 vin. v višini K 200.000—, veljaven do 30. junija.

V Ljubljani je umrl v visoki starosti 82 let *Ernest Hieng*, lesni veletržec.

16. Državni urad zoper navijanje cen, verižništvo in tihotapstvo je začel poslovati za vso Slovenijo v Ljubljani. Namen urada je pobijanje verižništva, tihotapstva z živili, živino, tobakom itd., kupčevanje z denarjem, ki se vrši brez kontrole, nadzorstvo trgovine in obrti ter izvoza in uvoza. Ob meji se postavijo posebne ekspoziture. Ljudstvo trpi močno zastran navijanja cen in tihotapstva, ki je veliko zlo za vse, in upati je, da bodo oblasti z energičnimi ukrepi položaj omilile.

17. Njega Visočanstvo regent Aleksander se je peljal danes skozi Ljubljano v Beograd. Na kolodvoru se je razgovarjal s predsednikom Narodne vlade dr. Gregorjem Žerjavom in divizijskim generalom Smiljanićem.

Za načelnika ljubljanskega stanovanjskega urada je imenovan finančni svetnik Evald Hovansky.

20. Valutno vprašanje, zlasti nameravana zamenjava avstrijskega denarja v relaciji 1 dinar = 4 krone splošno razburja našo javnost. Dnevno časopisje razborito razpravlja o problemu zamenjave denarja. Slovenske gospodarske organizacije so priredile danes v Ljubljani velik protestni shod proti nameravani zamenjavi, na katerem so poročali dr. Ivan Tavčar, J. Lenarčič in dr. Jakob Mohorič.

Mesarski obrtniki zahtevajo, da oblasti najostreje nastopijo proti prekupčevalcem in veletržcem z živino, ki živino oziroma meso po nepotrebnem draže. Zelo odločno so nastopili tudi proti Vnovčevalnici za živino v Ljubljani.

V Ptujju je umrl zdravnik dr. Anton Gregorec.

Obstoj bolnice usmiljenih bratov v Kandiji je ogrožen, zato se obrača zavod na ljudstvo, da pomore z denarjem in z živili.

24. Notar *Ivan Plantan*, bivši predsednik notarske zbornice, državni in deželni poslanec in občinski svetnik ljubljanski, je danes preminul.

Mariborska mestna občina je tudi izdala svoj mestni drobiž.

Prvi večji transporti naših ujetnikov - trpinov iz Italije se pričakujejo v prihodnjih dneh.

27. Za splošno in enako volilno pravico so manifestirale danes ljubljanske delavke. Shod je priredila Krščansko socialna zveza.

Deželna vlada je zaprosila finančnega ministra, da se zviša dosedanji, razmeram popolnoma neprimeren eksistenčni minimum letnih K 1600 na času primerno višino.

Ljubljanska policija je izsledila v Študentovski ulici privatno »tobačno tovarno«, kjer so previjali slabi ogrski tobak v zavitke finega hercegovskega in turškega tobaka in ga spravljali v promet.

Ruski krožek vabi vsa narodna društva in organizacije k sestavi skupnega odbora, ki naj zbira prostovoljne prispevke za stradajoče in najbednejše sloje v Petrogradu. Tudi v naši državi je na tisoče ruskih beguncev in izseljencev, ki potrebujejo pomoči.

Za ljubljansko univerzo so imenovani na pravno fakulteto za redne profesorje dr. Gregor Krek, dr. Anton Skumovič, za izrednega profesorja dr. Rado Kušej, na filozofski fakulteti za rednega profesorja dr. Fran Jesenko, za izrednega docenta dr. Jovan Hadži, dr. Ljudomil Hauptmann in docent dr. Karel Ozvald, za privatnega docenta dr. Jakob Kelemina in dr. Izidor Cankar, na medicinski fakulteti za rednega profesorja dr. Ivan Plečnik, na tehniški fakulteti za izrednega profesorja inž. Alojzij Kral, za docenta inž. Fran Vurnik, na teološki fakulteti za rednega profesorja dr. Josip Srebrnič, za izrednega profesorja

Dr. Gregor Kreh

Dr. Rado Kušej

Dr. Fran Jesenko

Dr. Karel Ozvald

dr. France Lukman in dr. Matija Slavič, za docenta kanonik Snoj.

30. Akademska mladina je priredila danes demonstracijo proti pohlepnosti Italijanov, ki zahtevajo, da izgubi skoro milijon našega narodnega življa svojo državno samostojnost. Akademiki so se zbrali pred univerzo, kjer je bil na balkonu zbran ves profesorski zbor. Rektor univerze, profesor Plemelj je akademike nagovoril.

31. Aprovizacija. Krompir K 1'50, pšenični zdrob K 6'—, fižol K 4'20 za kg. Cena pšenici v Vojvodini in Slavoniji je poskočila od 2'— na 5'— K, kar slabo kaže za bodočnost.

Uradni kurz je 100'— Din za 400'— kron.

Stanovanjska beda je še vedno nezmanjšana. Pri-seljeno uradništvo ne more dobiti zadostnega števila stanovanj in stanuje daleč izven mestne okolice. Za-radi pomanjkanja stanovanj za profesorje trpe tudi predavanja na univerzi, ki se ne morejo vršiti redno.

Umrlo je v januarju v Ljubljani 130 oseb.

FEBRUAR 1920

1. Prvi transport naših ujetnikov iz Italije je pri-spel danes v Ljubljano, in sicer 52 častnikov in 18 mož, ki so bili internirani v Siciliji.

Umrli je v Ljubljani arhitekt in mestni stavbnik Valentin Scagnetti.

Verižništvo cvete kljub raznim naredbam. Na ve-rižniškem uradu je bil obsojen neki gostilničar, ki si je nabavil vino po K 16'75, prodajal pa po K 24'— liter. Sodba: K 10.000'— globe in 14 dni zapora.

Narodna vlada je izdala naredbo, s katero se mak-simirajo cene živini. Žalibog tudi to ne bo doseglo svojega namena, zlasti ker se niso določile maksi-malne cene tudi drugim življenjskim predmetom, po-sebno blagu, katerega si mora nabavljati kmetovalec. Maksimiranje cen za kmetijske pridelke in živino sma-trajo kmetje za socialno krivico in zahtevajo, da se maksimiranje cen živini odpravi, odnosno da se mak-simirajo tudi cene vsemu blagu, ki ga potrebuje kmet.

3. Iz Vladivostoka je prispel danes skozi Ljubljano drugi transport čehoslovaških legionarjev, ki se vra-

čajo v domovino. Poverjenik za pravosodstvo je po-zdravil vojni transport.

4. Seja obč. sveta ljubljanskega. Župan se uvodoma spominja smrti bivšega občinskega svetnika, notarja Plantana, ki je več let vestno deloval v občinskem svetu. Občinska svetnika Josip Marinko in Ivan Srebot interpelirata: prvi glede poprave hodnika ob bel-gijski vojašnici, drugi glede razsvetljave v Vodmatu, ki je nezadostna.

Občinski svet je:

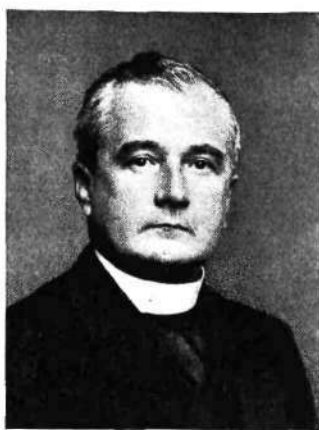
- a) podelil velikemu številu prosilcev domovinsko pravico, oziroma zagotovil sprejem v domovinsko zvezo;
- b) sprejel predlagano spremembo pravil Mestne hranilnice;
- c) odobril ukrep župana, da se zviša draginjske do-klade mestnim uslužbencem za čas od 1. dec. 1919 do 31.3.1920 v skupnem znesku K 927.409'70.
- d) sklenil, da se zaradi splošne podražitve in zvi-šanja mezd zvišajo tudi cene pri mestnih pod-jetjih, in sicer s 1. jan. 1920 pri električnem toku: a) pri razsvetljavi na 50 vin, b) pri motorjih na 25 vin, c) pri cestni železnici na 15 vin za hektovat na uro;
- e) sklenil, da se pristojbina za elektro-števce popetori, cena plinu se poviša na K 4'— za kub. meter. Pristojbine mestne zastavljalnice se povišajo: a) dražbena pristojbina od 5 na 10%, b) dražbena pristojbina pri prostovoljnih dražbah od 7 na 15%, c) opravnina od 2 vin od vsake krone posojila na 10 vin, d) obrestna mera pa se zviša od 12 na 15%. Do prihodnje seje je predložiti občinskemu svetu predlog za opustitev in likvidacijo zastavljalnice in je g. župan mnenja, da danes itak nima njen obstoj nobenega pomena več. — Cena vode ostane neizpremenjena.
- f) sklenil zvišati veselični davek od 15. februarja dalje na 10% vstopnine, najmanj pa 20 vin. na vstopnico;
- g) cestni železnici je dovolil zvišanje cen in uvedbo enotnega tarifa 60 vin za listek, mestni davek pa se istočasno poviša na 6 vin za listek, za mesečne in proste karte pa se uvede 10% davščina. Sprejme

Dr. Jakob Kelemina

Dr. Josip Srebrnič

Dr. France Lukman

Dr. Matija Slavič

- se tudi predlog obč. svetnika Vencajza, da se izplača uslužbencem enkratni nabavni prispevek;
- h) Mestni hranilnici se dovoli z ozirom na njeno ugodno stanje zvišanje denarne zaloge pri Kreditnem društvu tega zavoda na 3 milj. kron;
- i) ravnateljstvu užitninskega zakupa se dovoli kredit, in sicer za popravilo kanala pri tržaški mitnici K 3087'95, za nujna popravila mitniške hiše K 2100'— in za popravilo užitninskega urada na Bleiweisovi cesti K 1000'—;
- j) sprejel poročilo mestnega knjigovodstva o računskem sklepu mestne aprovizacije, ki izkazuje skupni denarni promet K 141,286.715'98, in sicer: dohodki K 70,893.563'35, stroški K 70,393.152'63, tako da znaša čisti prebitok K 500.410'72. Občinski svet je imenoval obč. svetnike Antona Likozarja, dr. Jura Adlešiča in Ignacija Miheva v revizijsko komisijo, ki naj skupno s strokovnjaki pregleda poslovanje mestne aprovizacije. — Na interpelacijo obč. svetnika Marinka odgovarja župan, da se bo mestni svet v Koleziji oddal starim, potrebnim najemnikom, za Bežigradom pa je to nemogoče, ker je preveč reflektantov.
6. Tujci, ki posečajo naše kraje, se upravičeno čudijo zanemarjenosti ljubljanskega mesta. Spoznanje, da je treba tu široko zasnovane akcije, je prodrl v vse kroge. O tem pričajo tudi številni članki v časopisju. Zato je naša javnost z veseljem pozdravila korak generalnega komisariata za tujski promet, ki je sklical anketo, na kateri se je izvolil poseben sosvet, ki bo imel nalogo sprejemati in podajati predloge za olepšavo mesta in njegove okolice. Vladni svetnik *dr. Rudolf Andrejka* je vodja generalnega komisariata za tujski promet.

Svetovna vojna je močno zrahljala tudi naše zakonske razmere. Ločitve zakonov so na dnevnem redu in se močno množe ter prihajajo nekako v modo. Pred vojno je ljubljansko deželno sodišče razpravljalo povprečno o desetih slučajih ločitve zakona na leto, lani pa je bilo nad 70 slučajev. Največ ločitev odpade na rodbine železničarjev.

9. Avstrijski bankovci po 20'—, 50'—, 100'— in 1000'— K bodo vzeti postopoma iz prometa in zamenjani za nove jugoslovanske bankovce.

Smo v predpustu. Ljubljana se veseli in pleše. Doslej je bilo v tem predpustu prijavljenih že 260 prošenj za licenco društvom in gostilničarjem za ples in zabave. Na eni strani skrajne stiske življenja, na drugi pa razkošne zabave in plesi.

Pomanjkanje sladkorja je občutno, zlasti za nižje sloje. Minila sta že dva meseca, odkar so prejele rodbine po $\frac{3}{4}$ kg sladkorja. V prostem prometu in za visoke cene sladkor lahko vedno dobijo tisti, ki imajo dovolj pod palcem. Tudi pomanjkanje mleka je prav veliko.

12. V Zedinjenih državah so organizirali naši rojaki posebno ubožno akcijo v korist bednim rodbinam v stari domovini. V ta namen je prispel v Ljubljano naš rojak Leopold Štrukelj, rodом iz Št. Ruperta, ki je stopil v stik z deželno vlado in magistratom radi organizacije transporta.

V Ljubljani se mudijo ministri dr. Albert Kramer, Anton Kristan in Kosta Stojanović, ki tvorijo komisijo za proučevanje raznih perečih gospodarskih vprašanj. Ogledali so si osuševalna dela na Barju, ki jih je prekinila svetovna vojna, dalje več slovenskih večjih industrij, ki prihajajo v poštev pri naročilih za obnovo Srbije. Obljubljena naročila bodo vsekakor dvignila delavnost naše industrije, kar bo nedvomno ugodno vplivalo na olajšanje bede v Sloveniji.

14. Zoper navijanje cen je izšla v Uradnem listu nova odredba, ki se opira na stari avstrijski zakon iz leta 1917. Doslej so veljali predpisi zoper navijanje cen le za one, ki so prodajali svoje ali tuje izdelke po neprimernih cenah. Novi ukaz izpopolnjuje že obstoječe predpise in omogoča kazenski postopek tudi zoper tiste, ki za svoje obrtno delo ali popravilo zahtevajo čezmerne cene. Kdor se v tem oziru pregreši, zapade kazni političnega oblastva, in sicer globi do K 20.000'— in zaporu do sedem mesecev.

15. Danes je dospelo v Ljubljano za 76.5 milijonov novih kronskih dinarjev, ki so namenjeni izmenjavi kolekovanega denarja.

19. Osrednja vlada je podala ostavko. Novo vlado je sestavil ministrski predsednik Stojan Protić. V tej vladi je kot železniški minister dr. Anton Korošec.

Glede na splošno demoralizacijo in podivjanost je deželna vlada prepovedala do Velike noči vse javne

Mestna vojna aprovizacija v cerkvi Sv. Jožefa v Ljubljani

plesne prireditve. Dovoljene so le plesne prireditve za vabljenе goste, ki nudijo odraslim osebam dostojno zabavo. Srednješolski mladini je udeležba tudi na teh prireditvah prepovedana. Za plesne vaje in plesne šole se predpisuje najstrožje nadzorstvo.

Po Sloveniji krožijo tudi kolekovani avstrijski tisočkronski bankovci s ponarejenimi koleki.

21. Predsednik deželne vlade dr. Gregor Žerjav je podal demisijo. Za novega predsednika deželne vlade je imenovan dr. Janko Brejc.

Tatinska sodrga postaja vedno smelejša. Tatvine, zlasti žepne tatvine in vlomi so na dnevnem redu. Slabe posledice se kažejo zlasti na mladini, ki je podivjana. Vojna je razkrojila etične temelje družbe, zastrupila pravni čut in zmedla vse pojme o poštenju. Treba bo dovolj energije, da se zacelijo rane povojne dobe.

26. Dunajska policija je zaprla štiri žide, ki so ponarejali jugoslovanske koleke za tisočkronske bankovce in ob tej priliki zaplenila 1500 kolekov.

27. Dekanat pravne fakultete je začel akcijo za ustanovitev pravne knjižnice na univerzi.

29. V Mariboru so začeli zamenjivati nemške ulične napise s slovenskimi.

Aprovizacija. Prodaja se: bel kruh kg K 10[—], črn kg K 6[—], meso I. vrste kg K 22[—], II. vrste K 20[—], sladkor kg K 18[—], tobak 100 g K 52[—], cigarete po 10, 24, 28 in 60 vin za komad, liter mleka K 4[—]. Poleg stalnega naraščanja vseh življenjskih potrebščin in stanovanjske najemnine so zlasti visoke cene za manufakturno, čevlje, gospodarske stroje itd. in vse blago, ki se uvaža v državo.

Umrlo je v februarju v Ljubljani 179 oseb.

MAREC 1920

2. Umrlo je v Ljubljani pekovski mojster, gostilničar in ljubljanski meščan *Jožef Bončar*, stara ljubljanska korenina.

Vojaška cenzura je prenehala s cenzuriranjem inozemskih časopisov.

6. Osrednja vlada je imenovala šest novih poverjenikov v deželno vlado za Slovenijo, in sicer kot po-

verjenika za notranje zadeve prof. Bogumila Remca, za uk in bogočastje dr. Karla Verstovška, za pravosodje višjega sodnega svetnika *Josipa Fona*, za socialno skrbstvo dr. *Andreja Gosarja*, za kmetijstvo posestnika *Jakoba Jana* in za javna dela inž. *Dušana Serneca*.

5. Danes je bil v Unionski dvorani v Ljubljani koncert medjimurskih narodnih pesmi. Koncert je priredil Pevski zbor iz Macinec pod vodstvom pevo-vodje, župnika Ignjata Lipnjaka in je izvajal narodne pesmi, katere je nabral in harmoniziral župnik Vinko Žganec.

9. *Seja občinskega sveta ljubljanskega*. Župan dr. Ivan Tavčar se spominja 70letnice predsednika čehoslovaške republike dr. T. G. Masaryka, poudarjajoč vez, ki veže bratsko republiko z našim narodom in izražajoč željo, da se skoraj ustvari z direktnim koridorjem skupna meja, ki naj zveže obe državi. — Dalje poroča župan, da je bil odstopivši obč. svetnik inž. Štebi član več odborov in odsekov in poziva socialistično stranko, da imenuje na izpraznjena mesta svojega zastopnika. — Občinski svet je sklenil: 1. da se glede na izredno težko stanje mestnih financ zaradi stalnega dviganja plač in drugih izdatkov nujno poišče novih dohodkov in se od 1. marca t. l. uvede poleg dosedanjih užitninskih doklad še sledeče izredne občinske doklade in sicer na špirit in rum po K 3[—], žganje K 2[—], vino K —74, vinski mošt K —51, sadni mošt K —12, pivo pa v skupnem znesku doklade 10'32 vin. od litra. Te doklade se bodo pobirale zaenkrat do 30. junija 1921 v Ljubljani in v Spodnji Šiški.

2. Podaljšanje in zvišanje gостаščine od 1. januarja 1920 do 31. decembra 1929 in sicer tako, da se pobira do 1. maja 1920 gostaščina v dosednji višini, od 1. maja dalje pa se gostaščina zviša in se plačuje od letne najemščine do 200[—] 2, od 200[—] do 600[—] K 4, od 600[—] do 800[—] K 6, od 800[—] do 1000[—] K 8, od 1000[—] do 1200[—] K 10, od 1200[—] do 1400[—] K 11, od 1400[—] do 1600[—] K 12, od 1600[—] do 2000[—] K 13, od 2000[—] do 4000[—] K 14 in od 4000[—] K dalje 15 odstotkov. Obč. svetnik *Lj. Vencajz*

Mestna vojna aprovizacija v cerkvi Sv. Jožefa v Ljubljani

Dr. Rudolf Andrejka

Jožef Bončar

Dr. Andrej Gosar

Ing. Dušan Sernec

poudarja, da odmera ni pravilna, ker obremenjuje manjše najemnine in predlaga zato zvišanje gostiščine od K 1200— dalje z 2 %. Sprejet je bil prvi predlog finančnega odseka.

3. Na ponudbo poverjenišтва za soc. skrbstvo se sklone, da se odkupi mestna pehotna (belgijska) vojašnica za ureditev invalidske ortopedične bolnice z načelom, da vojašnico proda državi za ceno, za katero bi se dogovorili, vendar ne izpod 12 milijonov, ker bi se mestna občina s to prodajo na mah oprostila vseh dolgov.

4. Po poročilu obč. svetnika *Jakoba Smoleta* Mestna zastavljalnica s 1. marcem 1920 preneha s svojim delovanjem in se likvidira.

5. Najeti posojilo en milijon kron za mestne vožnje.

6. Zgraditi za šolo na Prulah troje stanovanjskih hiš za K 2,747.958.

7. Prodati gradbeniku inž. Dukiču dve stavbni parceli ob Cesti v Rožno dolino pod pogojem, da postavi na lastne stroške dve poizkusni stanovanjski hišici iz patentiranega votlega betonskega zidovja; vendar si občina pridrži glede obeh hiš predkupno pravico.

8. Dovoliti za popravo ljubljanskega gradu znesek K 4.189'75.

9. Zvišati oskrbovalnino ubožcev v mestnih ubožnicah od 2'— na 3'— K dnevno.

10. Dovoliti za ustanovitev ambulatorija za venerično bolne K 10.000'—.

11. Z ozirom na stalna zviševanja plač, dviganje cen vsem potrebščinam in za kritje obratnih stroškov se zviša:

a) v mestni plinarni cena plinu od 1. marca na 5'— K za kub. meter;

b) v mestni klavnici se zvišajo: klavnina od vola, bika, krave, telice in junca od 5'— na 10'— K, od konja od 3'— na 5'— K, od teleta do 6 mesecev od 2'— na 3'— K, od prašiča od 4'— na 6'— K. Hlevnina se poviša od govedu ali konja na 1'— K, od drugih živali na K —'50. — Oglednina se zviša od zunaj vpeljane živali na višino klavnine, od posameznih kosov pa se računa K —'20 za kilogram. — Pristojbina za tehtnico se zviša pri goveji živini in konjih na 2'— K, prašičih in teletih na 1'— K, drobnica na —'50 K, od vsakih 100 kg mesa, slanine, loja, kož od K —'08 na K 1'—. — Najemnina ledenice se zviša za goveje meso na K 300'—, za prašiče, teleta in drobnico do 6 komadov K 200'—, do 12 komadov K 400'—, do 20 K 600'—.

12. Zadrugi izvoščkov se z ozirom na izjemne razmere in velike stroške za vzdrževanje konj in voz dovoli 15-kratno zvišanje cenika, ki se je dovolil dne 17. marca 1909.

13. Oddati gradbena dela prulskega mostu Antonu Steinerju in Franu Martincu.

14. Dovoliti zvišanje cene listkom električne cestne železnice na 1'— K počenši z 10. marcem. Uslužbenci cestne železnice zahtevajo stoodstotno zvišanje prejemkov, zastran česar je dunajska družba mnenja, da se obrat ustavi. Da se obdrži redno obratovanje cestne železnice, je zvišanje tarife potrebno.

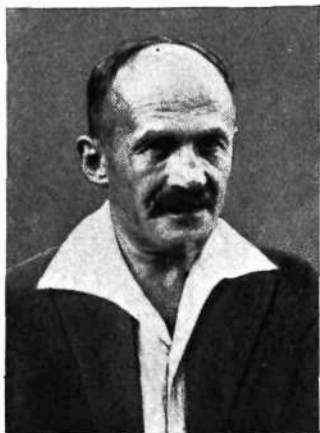
Interpelirali so obč. svetnik *Ivan Belič* glede poprave kanala in hidranta v Gajevi ulici, ki zahteva tudi, da se strogo prepove vsak vozni promet v Koližejski ulici, ki veže Dunajsko cesto z Bleiweisovo, ker obstoja stalna nevarnost nesreč, obč. svetnik *Anton Rojina* za popravilo kanala na vogalu Komenškega in Kolodvorske ulice, obč. svetnik *Ivan Kocmur* za odstranitev slike v mestni dvorani, ki spominja na

Jakob Smole

Anton Rojina

Dr. Alfred Šerko

Dr. Mirko Černič

Dr. Alojz Kraigher

Dr. Alojz Zalokar

pretekle čase suženjstva. Predlaga, da se razpišejo dobave novih slik, ki naj jih izdelajo domači umetniki.

12. V sanitetni svet so imenovani kot redni člani za Slovenijo prof. dr. *Alfred Šerko* iz Ljubljane, dr. *Mirko Černič* iz Maribora, dr. *Alojz Kraigher* iz Ljubljane, dr. *Alojz Homan* iz Radovljice, za namestnike prof. dr. *Alojz Zalokar* in dr. *Pavel Avramovič* iz Ljubljane.

Tisočkronski avstrijski kolekovani bankovci se zamenjujejo do 15. marca za nove dinarske bankovce in prenehajo s tem dnem biti zakonito plačilno sredstvo.

Na čast sedemdesetletnice rojstva predsednika čehoslovaške republike Tomaža Masaryka se je vršila v Ljubljani slavnostna akademija.

14. Ljubljano je posetil na svojem potovanju po državi kardinal Ludovik Ernest Dubois, nadškof ronski.

15. Danes se zaključuje zimski semester na ljubljanski univerzi. Redna predavanja v letnem semestru prične 19. aprila. V zimskem semestru je bilo vpisanih 695 slušateljev. Z letnim semestrom se otvori tudi popolna pravna fakulteta.

18. Dr. *Gustav Gregorin*, dolgoletni prvoboritelj primorskih Slovencev, odvetnik, državni in deželni poslanec v Trstu, se je vrnil iz Pariza in se naseli v Ljubljani.

21. Podružnica Jugoslovanske Matice se je ustanovila na slovesen način v Ljubljani. Mesto se je odločilo v zastave, na odprtem prostoru pred »Slonom« pa so se zbrale na zborovanje velike množice naroda. Zborovanje je vodil župan dr. Ivan Tavčar. Po zboru se je razvrstila mogočna povorka po mestu. V obeh gledališčih so bile prirejene ta dan slavnostne predstave.

Ravnateljstvo mestnega gledališča v Celju je prevzel gledališki igralec in režiser *Milan Skrbinšek*, dolgoletni član ljublj. gledališča.

Tudi 100-kronski avstrijski bankovci zgube po 10. aprilu veljavo.

V Mariboru se je slovesno ustanovila Jugoslovanska Matica.

30. Aproximacija. Prodaja se govedina po K 22—, telečje meso po 20— in 19—, prašičevo meso po 30— in 28—, jajca komad po K 1'30.

Umrlo je v Ljubljani v marcu 153 oseb.

APRIL 1920

1. Draginja neznosno narašča. Obrtniki se primorani zvišati cene svojim obrtnim izdelkom, prav tako so povišali kavarnarji, brivci, tiskarnarji.

Akademsko dijaštvo je priredilo v hotelu Tivoliju velik protestni shod, kjer so ostro kritizirali postopanje vlade, ki trpi, da naša akademska mladina na Dunaju, v Pragi in Brnu strada in ne dobiva zadostnih podpor iz domovine.

2. *Pavel Golia*, dosednji dramaturg ljubljanske drame, je imenovan za ravnatelja drame.

Dr. *Avguštin Stegenšek*, profesor na mariborskem semenišču, je umrl. Pokojnik je izdajal pred vojno list »Ljubitelj krščanske umetnosti« in sodeloval pri »Časopisu Mariborskega zgodovinskega društva«. Napisal je več razprav in knjig, ki se tičejo cerkvene zgodovine in umetnosti.

Vrhovni komandant vojske in mornarice, Njega Visočanstvo regent Aleksander je izdal ukaz o končni demobilizaciji in svojo zahvalo vojski.

Dr. Pavel Avramovič

Milan Skrbinšek

Pavel Golia

Dr. Avguštin Stegenšek

Ivan Roškar

Dr. Milko Lubec

7. V Ljubljani se mude slovenski ministri dr. *Anton Korošec*, *Ivan Roškar* in dr. *Jankovič*.

Deželna vlada je sprejela novo naredbo o stanovanjskih odpovedih. Po tej naredbi sme stanovanjska oblast odpovedati stanovanje v tujih hišah: 1. osebam, ki imajo dokazano več kakor en milijon kron premoženja, 2. uslužbencem zasebnih tu- in inozemskih denarnih zavodov, zavarovalnih družb in večjih gospodarskih podjetij sploh, brez ozira na njihovo premoženje, 3. inozemskim zavarovalnim družbam, denarnim zavodom in podjetjem sploh. Naredba ima namen indirektno prisiliti premožne zasebnike in gospodarske in denarne zavode, da zgradijo v tekočem letu stanovanjske hiše. Naredba je dvignila precej prahu, pri brezstanovanjcih pa mnogo upa na zboljšanje bednih stanovanjskih razmer.

Umrli je v Ljubljani posestnik, kovaški mojster in odbornik Mestne hranilnice *Mihael Weiss*.

8. Prvi francoski konzul v Ljubljani, *Julij Hauhard* je danes umrl. Pokojnik, po rodu Alzačan, je bil splošno znana osebnost v Ljubljani. Živel je dolgo let v Kranju in se pečal z lesno trgovino.

10. Ker se poskuša vedno v večjem številu iztihatapljati iz države srebrni avstrijski denar, je prepovedal finančni minister vsak izvoz srebrnega denarja.

Josip Lenče

Ivan Činkole

Bankovci avstrijske izdaje po 50'— in 20'— K se zamenjujejo za dinarske bankovce samo do 15. maja. Zaradi pomanjkanja drobiža ostanejo bankovci po 10'— in 2'— K še nadalje v veljavi.

12. Ministrstvo prosvete je v sporazumu z ministrstvom financ z odlokom št. 13.767/20 slovensko gledališče podpržavilo. Začasno upravo podpržavljenega Narodnega gledališča je prevzel vladni svetnik dr. *Milko Lubec*.

14. Danes poteka petindvajseto leto, odkar je velik potres razrušil cele dele ljubljanskega mesta.

Uspeh nove stanovanjske naredbe. Trboveljska premogokopna družba je razpisala natečaj za načrte za zgradbo svoje palače, v kateri bo namestila družbine pisarne in stanovanja uradništva.

15. Univerzitetni profesor dr. Leonid Pitamic je danes z otvoritvenim predavanjem otvoril ljubljansko juridično fakulteto.

V Ljubljani je umrl veletrgovec in hišni posestnik *Josip Lenče*. Pokojnik je bil dolgo let občinski svetnik ljubljanski, podpornik družbe sv. Cirila in Metoda in lastnik znane ljubljanske gostilnice »Pri belem volku«.

17. Danes je izbruhnila splošna stavka železničarjev. Delavske organizacije železničarjev so vodile že delj časa akcijo za izboljšanje gmočnega položaja, ki je postal spričo splošnih razmer nevdzdržen. Žalibog niso našle delavske želje potrebnega razumevanja in delavstvo se je odločilo za generalni štrajk, ki je danes izbruhnil. Skoro ves promet stoji, v železniških delavnicah počiva vse delo. Povsod vlada red in mir, vendar pomenja ta štrajk ogromno izgubo za državo.

18. V Ljubljani se je vršilo danes veliko protestno zborovanje proti italijanskemu imperializmu, ki zahteva zase tudi nam prisojeno Reko.

Umrli je v Ljubljani gostilničar in ljubljanski meščan *Ivan Činkole*, lastnik popularne gostilnice istega imena.

20. Deželna vlada je prepovedala točenje vseh alkoholnih pijač v zaprtih steklenicah. Ta korak je napravila vlada po vsestranskem preudarku in temeljiti presoji današnjih razmer. Položaj v državi zahteva temeljite in hitre remedure. Treznost vseh slojev je nujno potrebna, ker je vsakdo dolžan, da po svojih

Ljudevit Jaklič

Ivan Gorec

močeh pomaga pri ustroju zdravega družabnega reda. Neverjetna nezmernost je segla v globoke plasti naroda. Ljudje tarnajo, da ne morejo živeti, na drugi strani pa razsipajo denar za alkohol. Nujno delo zastaja, medtem pa se tratijo moči po gostilnah in zakotnih beznicah. Med pivci se potikajo izgubljene eksistence, pogosto državi nevarni elementi, ki hujskajo proti vsaki oblasti in sejejo nezadovoljstvo med svet. Uvažujoč vse to, je posegla deželna vlada po omenjeni radikalni meri, da obnovi red in ustavi ogromne izgube narodnega premoženja.

Seja občinskega sveta ljubljanskega. Občinski svet je sklenil:

1. podeliti bivšemu načelniku krojaške zadruga *Franu Jeločniku* meščanstvo,

2. sprejeti ustanovno pismo pokojne učiteljice *Agneze Zupanove* z naročilom, da se ustanovi posebno ustanovo iz njene zapuščine K 32.000— za štiri kranjske slepce, kakor se glasi njeno volilo.

3. ponuditi vojnemu erarju v nakup *Aleksandrovo* (topničarsko) in belgijsko vojašnico za skupno ceno osem milijonov dinarjev. Če bi vojni erar te ponudbe ne sprejel, naj se vojašnice prodajo na javni dražbi. Obč. svetnik *Kocmur* opozarja, da ponuja poverjenišvo za soc. skrb za belgijsko vojašnico 16 mil. kron, da preuredi v njej ortopedično delavnico in invalidsko šolo. Zato je načeloma proti sklenjeni prodaji. Tudi obč. svetnik *dr. Adlešič* je proti prodaji, dasi je občina v denarni stiski. Zviša naj se raje davek na vino in spravi v sklad dohodke in izdatke občine.

4. dovoliti za popravilo gornjih vojašnic K 45.420'77 kredita, odklonil pa nadaljnji v iste namene zahtevani kredit po K 278.895'33, ker za to nima pokritja in vojni erar še doslej ni plačal najemnine za obe vojašnici od 1. novembra 1919.

5. zaprositi osrednjo vlado za državni prispevek vsaj enega milijona dinarjev za stroške poslov iz prenešenega delokroga.

6. pobiranje občinske naklade na vozne listke cestne železnice v višini 10% od cene listka v korist *ubožnega zaklada mestne občine*.

7. da se parceli št. 498/4 pot in 530/2 pot izločita iz seznama V. javne imovine MOL., kat. obč. Sv. Petra predmestje I. del in preneseta v seznam I. javne imo-

vine kat. obč. Kapucinsko predmestje ter tu prepišeta k parceli št. 158/4 državna cesta,

7. oddal prevažanje ujetnikov, reševalnih in infekcijskih voz ter vseh voz prostovoljnega gasilnega društva *Josipu Turku* za K 52.000— za eno leto,

8. dovoliti za šolski vrt šišenske šole kredit 2500 K,

9. razdeliti mesto v deset dimnikarskih okrajev in odobriti glede na razmere dimnikarske tarife,

10. odobriti mestni klavnici kredit K 1122.49 in K 1180'84 za prekoračene stroške popravil klavnice,

11. dovoliti mestni plinarni najetje posojila K 140.000— za nabavo in vzdavo novih retort.

Obč. sv. *Kocmur* stavi predlog, da se razpiše nagrada K 50.000— za nakup primerne slike za mestno posvetovalnico. — Isti zastopnik interpelira župana glede nameravane likvidacije mestne zastavljalnice, ki je z 10.000— K aktivna. S prenehanjem tega urada pride precej revnejših ljudi v stiske in je mnenja, da je zastavljalnica socialna institucija, ki je za Ljubljano potrebna. — Dalje predlaga, da se za ljubljanski trg nastavi strokovnjak za kontrolo živil, da se onemogoči dovoz nezdravih in nevžitnih živil. Živila so neizmerno draga, zlasti mleko, in so brez prave kontrole, tako da se izpostavlja prebivalstvo boleznim. Glede stanovanjske akcije predlaga isti svetnik, da naj prevzame občina iniciativo za zgradbo stanovanjskih hiš in stopi v stik z zavodi, ki so dolžni graditi stanovanjske hiše. Grade naj se predvsem večje hiše z malimi in srednjimi stanovanji. V ta namen naj se najame večmilijonsko posojilo. Glavnica naj se amortizira v 70 do 90 letih. Predlog je bil odklonjen. Isti obč. svetnik predlaga, naj se mestnim uslužbencem povišajo mesečni dohodki kakor državnim in do rešitve tega predloga izplača vsakemu mestnemu uslužbencu predjem do K 6000—. Obč. svetnik *Mihevc* interpelira župana, da posreduje pri vladi, da se železničarska stavka čimprej konča, ker ni nikakršnega pravega razloga za odklanjanje železničarskih zahtev. Radi stavke preti industriji v Sloveniji, da bo morala ustaviti svoje obrate, mestnemu prebivalstvu pa pomanjkanje živil, ker je dovoz popolnoma ustavljen. Župan podarja, da ne more storiti ničesar drugega, kakor da posreduje za zaključek stavke, ker bi sicer ostala Ljubljana brez živil.

24. Železničarska stavka še vedno traja. Vsa pogajanja med vlado in stavkujočimi so bila doslej brezuspešna, vendar je pričakovati, da pride nazadnje vendarle do sporazuma, zlasti ker so zahteve železničarstva upravičene. Železničarski stavki so se priključili tudi rudarji, ki so ustavili vse delo v rudniških podjetjih. Situacija je vseskozi zelo napeta in nevzdržna, zlasti ker se je bati izbruha splošne delavske stavke vsega delavstva. V rudarskih revirjih zavzema štrajk najostrejšje oblike.

V mestnih podjetjih se vrši vse delo nemoteno. V Ljubljani se je začelo zbirati delavstvo v Vodmatu in na Zaloški cesti, da bi vkorakalo v Ljubljano, kjer hoče prirediti na prostoru pred »Slonom« protestno zborovanje. V slepem obupu se boreče množice so prišle v spopad s policijo in orožništvom, naposled je nastopilo tudi vojaštvo. Po dogodkih je izšlo uradno

poročilo, ki pravi: »Pri Leonišču se je bilo ob 9. nabralo okoli 3000 ljudi, ki so hoteli napraviti obhod po mestu. Ker se je bilo bati nemirov, je orožništvo dohod v mesto zaprlo. Iz množice sta padla dva strela na orožništvo tako, da sta bila dva orožnika ranjena. Nato je množica navalila na orožništvo in ga hotela razorožiti, zaradi česar je bilo prisiljeno orožništvo rabiti orožje in streljati. Bilo je dvajset žrtev, devet mrtvih in 11 ranjenih. Med mrtvimi je osem moških in en otrok.«

Zaradi dalje trajajoče stavke so bili vpoklicani vsi stavkujoči železničarji v vojaško službovanje.

Vse mesto stoji pod globokim vtisom dneva, ki je terjgal toliko človeških žrtev. Mrtvi so: Franc Gorenc, kovinar, 31 let, Josipina Hočevan, 5letna deklica, Alojzij Sagadin, delavec, 36 let, Franc Sterle, višji premikač, Jakob Černe, delavec v kem. tvornici, 28 let, Mihael Kuhar, sprevodnik, 31 let, Pavel Rebolj, delovodja, Franc Strniša, pivovarski delavec, Franc Kramar, zidar, 26 let, Peter Kavčnik, ključavničar, 41 let, Franc Pangerc, ključavničar, 32 let, Jezek Maks, tapetnik, 25 let, Josip Godeša, delavec, 22 let. — Ranjeni so pa Zalaznik Ivan, Hribnik Anton, Školc Martin, Arnšek Franc, Klopčar Ivan, Zor Josip, Kavčič Štefan, Vrhunec Peter, Židan Anton, Hacin Ferdinand, Stranščak Franc, Ladiha Edmund, Spreitzer Stanislav, Somrak Leopold, Šolar Leopold, Kastelic Ernest, Velepich Ivan, Valič Ivan, Tomažič Marcel, Ušaj Mirko, Detelja Ivana.

Po mestu se raznašajo alarmantne vesti, ki pa so le plod domišljije. Komunistična agitacija črpa svoja sredstva iz težkega gospodarskega položaja, v katerem tiče danes vsi stanovi brez izjeme. Ljudstvo stoji pod vtisom slutnje, da mora nastopiti nova, socialnejša doba v človeški družbi.

28. Stavka železničarjev je končana. Na vseh progah je vpostavljen zopet redni promet. Tudi vse drugo delavstvo je nastopilo zopet delo, samo v rudarskih revirjih traja stavka naprej.

29. Seja občinskega sveta ljubljanskega. Župan se spominja izgredov, ki so se vršili 24. aprila v Ljubljani, kjer je izgubilo življenje več človeških žrtev. Izraža globoko obžalovanje padlim žrtvam ter poudarja, da bo storila MOL vse za preostale padlih. Obč. svetniki poslušajo stoji županove besede. — Obč. svetnik dr. Pipenbacher je odložil svoje mesto in ker je njegov namestnik Radivoj Korene tudi odklonil mandat v obč. svetu, je župan vpoklical novega obč. svetnika *Ljudevita Jakliča*, miz. mojstra. — Obč. svet je sklenil:

1. prevzeti v svojo oskrbo nagrobni spomenik dr. Janeza Evangelista Kreka,

2. zvišati v korist splošnega mestnega zaklada vse takse in uvesti nove glasom naredbe dež. vlade in to s 1. majem 1920,

3. povišati draginjske doklade vsem upokojencem v izmeri, kakor država.

Aprovizacija. Prodaja se mast po K 45,—, bel kruh po K 14,—, črn kruh po K 10,— za kg.

Umrlo je v Ljubljani v aprilu 126 oseb.

Maks Levec

Albert Žargl

MAJ 1920

1. Letošnji prvi maj je bil posvečen delu. V vseh tovarnah in obratih se je delo vršilo nemoteno. Lansko leto še so delavski bataljoni korakali po ljubljanskih ulicah, letos pa se je delavstvo posvetilo delu, da zabriše žalostne dogodke na Zaloški cesti in olajša bedo preostalim žrtvam, ter so mnogi obrati sklenili žrtvovati dnevni zaslužek žrtvam.

2. *Ivan Gorec*, ustanovitelj trgovine koles in avtomobilskih potrebščin, je nenadoma preminul.

5. Ko je snoči odpeljal osebni vlak proti Zalogu, je iskra iz lokomotive padla na vagon, ki je bil naložen s sodi, napolnjenimi z nafto. Nastal je velik požar, goreča nafta je eksplodirala in metala kose železnih sodov na vse strani. Požar je zahteval od gasilcev dve smrtni žrtvi: mrtva sta mestni cestni nadzornik *Maks Levec* in tapetnik *Albert Žargl*, ranjeni pa so še štirje gasilci. Ljubljana doslej še ni imela take požarne katastrofe, ki bi zahtevala toliko žrtev.

9. General Maister je zopet prevzel poveljstvo za štajersko obmejno vojaštvo in poveljstvo nad mestom Mariborom. Regent Nj. Vis. Aleksander je odlikoval imenovanega z redom belega orla III. razreda za njegove velike zasluge pri osvobojenju Slovenije.

Policijska ura je določena za mesto Ljubljano, Maribor, Celje in Ptuj za gostilne ob 23. in za kavarne ob 24. uri, za vse druge kraje v Sloveniji pa je policijska ura za gostilne ob 21., za kavarne ob 22. uri.

12. Ameriška misija je poslala mestu Mariboru živila za 1400 otrok.

15. »*Smetana*«, odlično češko pevsko društvo, je priredilo prvič po našem osvobojenju v Ljubljani pevski koncert.

18. Seja občinskega sveta ljubljanskega. Mesto obolelega župana otvori sejo podžupan dr. Karel Triller. Spominja se žrtev požara na kolodvoru, zlasti gasilcev *Maksa Levca* in *Alberta Žargija* in poroča, da se je vršil pogreb na mestne stroške. — Ker zahtevajo okoliški kmetje, da se določi ceno mleku, ki se prodaja sedaj liter po K 6,—, zviša na K 6'50, opozarja podžupan, da se je vršila posebna anketa strokovnjakov, ki odločno ugovarjajo zvišanju cen, zato je

Pevsko društvo »Smešana« iz ČSR v Ljubljani

aprovizacijski odsek sklenil, da je najvišje dopustna cena mleku K 5'—. MOL na kako zvišanje ne more pristati, ker zvišanih cen mestno prebivalstvo ne bi moglo plačevati, otroci, bolniki in žene pa bi ostali brez najpotrebnejšega hraniva. Zato bo MOL tudi odločno protestirala proti vsakemu zvišanju cene mleku in zaprosila deželno vlado, da najostreje nastopi proti zvišanju cen.

Občinski svet je sprejel

1. računske zaključke mestnega zaklada, ubožnega zaklada, zaklada meščanske imovine, ustanovnega zaklada, računski sklep loterijskega posojila, sklep mestne pehotne vojašnice, mestnega vodovoda, mestne elektrarne in plinarne, pogrebnega zavoda, mestne zastavljalnice, mestne priprege, mestne klavnice, užitninskega zakupa za leto 1918/19,

2. sklenil z ozirom na intervencijo poverjenišтва za socialno politiko, da se mestna zastavljalnica vzdržuje do 30. junija 1930, pod pogojem, da se deželna vlada zaveže pokriti morebitni primanjkljaj,

3. sklenil izplačati upravnemu odboru dnevnih zavetišč K 10.000'— subvencije,

4. dovolil Prost. gasilnemu in reševalnemu društvu K 3600'— subvencije,

5. dovolil dosmrtno vdovnino vdovam smrtno ponesrečenih gasilcev in podporo K 3000'— gasilnemu društvu za ostale ponesrečence,

6. za popravilo kopališča v Koleziji je dovolil K 23.000'—, pravtako 400% zvišanje vstopnine, najemnino pa je zvišal od K 1500'— na K 6000'— letno,

7. dovolil K 130.000'— za nabavo obleke mestnim slugom in tržnim nadzornikom,

8. dovolil K 3000'— za popravo tehtnic v mestni klavnici.

Obč. svetnik Rasto Pustoslemšek interpelira podžupana glede stanovanjskega urada, ki je odpovedal 500 strankam stanovanja z motivacijo, da so milijonarji. Tudi uslužbencem MOL in južne železnice so bila stanovanja odpovedana. Stanovanjska naredba je v nasprotju z zakonom, rok za zgradbo hiš je prekratek. Poleg tega je odpovedano strankam, ki so pristojne v Ljubljano. Prosi podžupana za posredovanje, da se odpovedna naredba stanovanjskega urada prekliče. Podžupan poudarja, da je v principu ta naredba dobra, samo izvaja se napačno. Če se

odpoveduje stanovanja uslužbencem posameznih zavodov, poleg tega se pa postavi še rok odpovedi na 15. julij, je to čisto gotovo nespametno. Iz mesta mečejo stranke, ki so semkaj pristojne, sami nam pa zasedajo licej in druga poslopja MOL z raznimi uradi proti volji MOL. — Obč. svet. Engelbert Franchetti vpraša podžupana, kaj misli MOL ukreniti glede protipostavnega zapiranja gostiln s strani poverjenišтва za soc. politiko, kar se je zgodilo 25 tukajšnjim obrtnikom. Prosi podžupana, da stori vse korake, da se ti obrati zopet odpro. — Podžupan pojasni, da je taka vloga že poslana deželni vladi. V času nemirov je bila deželna vlada pač primorana izdati ostre odredbe, ni pa bilo na mestu, da se ta odredba še izvaja sedaj, ko je vse mirno.

19. Nova koalicijska vlada pod predstvom dr. Milenka Vesniča se je sestavila v Beogradu. Minister za promet je dr. Anton Korošec, minister za socialno politiko dr. Vekoslav Kukovec.

21. Generalni konzulat čehoslovaške republike se ustanovi v Ljubljani. Za generalnega konzula je imenovan dr. Otokar Beneš.

Janez Smrekar, opat in katehet II. mestne deške šole v Ljubljani, je umrl. Pokojni je bil velik mladinski ljub in vzoren šolnik.

26. Svetozar Boroevič, avstroogrski maršal in poveljnik soške fronte, je danes ravno ob 5letnici italijanske vojne napovedi v Celovcu umrl. Bil je po rodu potomec stare srbske rodbine iz Hrvatske. Kot vojak je bil brez dvoma najboljši avstrijski general in odličen strateg, ki je tri in pol leta branil slovensko zemljo pred Italijani.

28. Minister Stojan Protić je posetil Ljubljano in odšel na Koroško.

Vodja ameriške državne akcije za našo deco mr. Rutherford je posetil Ljubljano in si ogledal vse naše naprave za zaščito dece.

29. Ljubljanski nadškof in knez dr. Anton Bonaventura Jeglič obhaja danes 70letnico rojstva. Mesto je na lep način proslavilo ta njegov jubilej in dokazalo, kako priljubljen in spoštovan je sivolasi vladika med ljubljanskim prebivalstvom.

30. Danes ob 3letnici majniške deklaracije se je odkril pri Sv. Križu nagrobni spomenik dr. Janezu

Janez Smrekar

Svetozar Boroevič

Evangelistu Kreku, velikemu borcu za osvobojenje. Spomenik je izklesal akad. kipar *Lojze Dolinar*.

Za upravna svetnika Južne železnice sta imenovana *Dragotin Hribar*, industrijalec in dvorni svetnik *Fran Šuklje*. To sta prva Slovence v tem odboru, odkar obstoja Južna železnica.

Aprovizacija. Prodaja se bela moka K 14'50, krušna K 9'—, koruzna K 6'50, pšenični zdrob K 15'—, bel kruh K 14'—, črn K 10'—, mast K 45'—, sladkor K 25'—, loj K 15'—, krompir K 1'70 za kg, mleko K 5'—, petrolej K 19'— za l.

Umrlo je v mesecu maju v Ljubljani 128 oseb.

JUNIJ 1920

2. Za ravnatelja državne policije v Ljubljani je imenovan *Alojzij Guštin*, dosedanji vodja direkcije. cije.

8. Predsednik naše plebiscitne komisije na Kororškem, rektor beograjske univerze dr. *Jovan Cvijić* je obiskal danes Ljubljano.

Tu se mudi na obisku tudi angleški publicist dr. *Seton Watson* (*Scotus Viator*), znani prijatelj našega naroda in zagovornik Jugoslovanov.

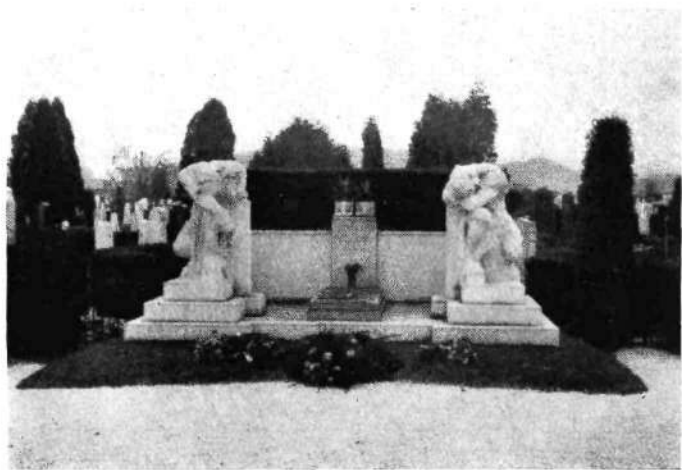
9. Ljubljana sprejema danes na slovesen način koroško mladino, ki je prišla v Ljubljano, da si ogleda mesto.

15. Predsedstvo deželne vlade je razglasilo, da obišče Njega Visočanstvo prestolonaslednik *Aleksander* konec junija Slovenijo, zlasti Ljubljano in Maribor. Sestavil se je posebni pripravljalni odbor za sprejem regenta pod predsedstvom sekcijskega svetnika dr. *Leona Stareta*.

Leta 1908. po deželnem odboru ustanovljeno Slovensko trgovsko šolo je prevzela z budžetnim letom 1920/21 država in jo izpremenila v Državno dvorazredno trgovsko šolo. Ravnatelj zavoda je *Josip Gogala*.

18. Vse mesto se je začelo mrzlično pripravljati na sprejem regenta.

18. Seja ljubljanskega občinskega sveta. Župan naznanja, da pride kmalu v Ljubljano naš prestolonaslednik, regent *Aleksander*. Vest o prihodu spre-

Nagrobni spomenik dr. Jan. Ev. Kreka pri Sv. Križu v Ljubljani

jema občinski svet z velikim veseljem. Naglašati mora s tega mesta, da bomo sprejeli prestolonaslednika z vsem navdušenjem, vendar nočemo prikrivati svojih razmer, da bi se iz naše Ljubljane napravila *Potemkinova* vas, ker ponos ljudstva tega ne dopušča. Obč. svet je dovolil za sprejemne priprave K 100.000'—. — Nato zavrača župan razne vesti o velikih izgubah mestne aprovizacije. Ker žitni zavod ne bo več pomagal mestni aprovizaciji, je morala pač ona nakupiti potrebno množino žita, ki bo zadoščevala za prehrano prebivalstva do konec avgusta. Sedaj se kriči, da cene padajo, toda nikjer ni še tega padanja čutiti. Kdor bo posegel v 5-letno delo mestne aprovizacije in na njen zaključek, sploh ne bo govoril o izgubi. — Ob 50letnici ljubljanskega Prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva podeli MOL trem najstarejšim gasilcem, ki nad 40 let opravljajo brezplačno in požrtvovalno delo — ljubljansko meščanstvo in sicer: *Josipu Lapajnarju*, *Francu Medicu* in *Ivanu Permetu*. — Dalje je občinski svet izvolil:

1. obč. svetnika *Ivana Petriča* v mestni šolski svet, obč. sv. *Simona Praprotnika* v upravni odbor Mestne hranilnice,

2. sklenil obdavčiti v korist mestnega zaklada enovprežne kočije s K 500'—, dvovprežne s K 800'—, osebne avtomobile do 30 HP s K 2000'—, nad 30 HP s 3000'—, tovarne avtomobile do 3 ton s K 2000'—, nad 3 tone s K 3000'— mestne davščine na leto. Prosta so davka le tista vozila, ki služijo samo obrti ter javnim in obče koristnim namenom. Davščina se začne pobirati od 1. julija 1920 dalje,

3. sprejel naredbo, s katero se uvede kot novi občinski davek na hotelske postelje in sicer v iznosu 25 % dnevne cene prenočišča. Naredba se uveljavi s 1. julijem 1920.

4. ker je še vedno veliko pomanjkanje drobiža, je bilo sklenjeno, da se veljavnost mestnega drobiža podaljša za eno leto,

5. Gasilnemu in reševalnemu društvu v Ljubljani je dovolil ob 50letnici podporo K 20.000'—,

6. Deželnemu podpornemu društvu za bolne na pljučih dovolil izplačilo enkratne podpore K 2500'—.

Dragotin Hribar

Alojzij Guštin

Dr. Leon Stare

Josip Gogala

Ivan Bonač

General Dokič

7. mestnim babicam dovolil zvišanje letne nagrade na K 500—,

8. sklenil prodati pod posebnimi pogoji, ki so razvidni iz pogodb, Franu Vokaču na Vodnikovem trgu 830 m² po K 600— za m², Rudolfu Kokalju parcelo št. 136/17 na nekdanjem vojaškem preskrbovališču po K 600— za m²,

9. dovolil zvišanje cene električnemu toku za električno cestno železnico na K 2— za kilovatno uro, obenem pa se dovoli cestni železnici zvišati vozno tarifo na K 1'20 za vozni listek, vse s 1. jul.,

24. Ena najstarejših ljubljanskih tiskarn, Blasnikova tiskarna je prešla iz rok dosedanjih lastnikov v last socialnodemokratske stranke za ceno 1 milijon 400.000 kron. V novo družbo so vstopili poleg sedanjih lastnikov (dediči Poklukarjevi) še Anton Kristan, dr. Milan Korun in Albin Prepeluh.

Deželni muzej v Ljubljani je prevzela vladna komisija v upravo in državno last.

26. Ljubljana je odeta v cvetje in trobojnice. Ulice so prenapolnjene z ljudstvom, ki prihaja z vse dežele. Pred glavnim kolodvorom se zbira narod v pričakovanju svojega vladarja. Ob 5.20 popoldne so topovi

na Gradu naznanili, da prihaja dvorni vlak. Vojaška godba je zaigrala narodno himno. Peron je napolnjen z dostojanstveniki. Izstopivšega regenta narod navdušeno pozdravlja. Nato je pozdravil regenta predsednik deželne vlade dr. Janko Brejc in divizijski general Smiljanič, nakar je regent obšel častno četo. Pred kolodvorom je pozdravil regenta ljubljanski župan dr. Ivan Tavčar in mu ponudil kruha in soli. Regent se je s štirivprežnim vozom nato odpeljal skozi gost špalir v mesto, kjer je z balkona palače deželne vlade gledal veliki sprevod.

Regent Aleksander je podelil knezoškofu dr. Antonu Bonaventuri Jegliču in deželnemu predsedniku dr. Janku Brejcu red Sv. Save I. razreda.

27. Danes je obiskal regent cerkvene predstavnike in si ogledal mesto. Popoldne pa se je vršila na velikem Koslerjevem vrtu velika narodna slavnost. Navzoči regent je bil povsod iskreno pozdravljan.

28. Regent je obiskal Gorenjsko in se odpeljal nato na Štajersko. Povsod ob cestah ga je pozdravljalo ljudstvo nad vse navdušeno. Tudi vožnja po Štajerski je bila nad vse veličastna. Sprejem regenta v Mariboru je bil zlasti slovesen. Ljudstvo se je

Ivan Perme — Franc Medic — Josip Lapajnar

Župan dr. Ivan Tavčar pozdravlja regenta Aleksandra na ljublj. kolodvoru

Knezoškoč dr. Anđ. Bonaventura pozdravlja regenta Aleksandra

Regent Aleksander v obiskih pri pravoslavni in protestantski duhovščini v Ljubljani

zbralo pred starodavno mestno hišo in pričakalo regenta.

V spomin na obisk regenta v Ljubljani se bodo žigosala vsa pisma, dopisnice in razglednice na današnji dan z rdečim žigom.

30. Umrlo je v Ljubljani v mesecu juniju 109 oseb.

JULIJ 1920

1. Nj. Vis. prestolonaslednik in regent Aleksander je poklonil za siromašne slušatelje ljubljanske univerze K 40.000—, katere je izročil danes rektorju dr. Plemlju major Radko Raketič.

6. Umrlo je danes Ivan Bonač, trgovec in industrijalec. Pokojnik je bil dolga leta občinski svetnik ljubljanski.

7. Njegovo Visočanstvo prestolonaslednik Aleksander je ob priliki pregleda ljubljanskih vojnih čet odredil, da se dosedanji Kr. 40. pešpolk (prejšnji slovenski planinski pešpolk) imenuje odslej Triglavski polk.

12. Danes praznuje Slovenija rojstni dan Njega Veličanstva Kralja Petra I.

Ministrstvo za trgovino, obrt in industrijo je dovolilo, da se ustanovi v Ljubljani Trgovska akademija s prihodnjim šolskim letom.

Za komandanta Dravske divizijske oblasti je imenovan *divizijski general Dokič*.

14. Ljubljanska Glasbena Matica je odšla na koncertno turnejo po slovenski Koroški.

15. Danes so bile v Ljubljani burne protiitalijanske demonstracije, izzvane po grozodejstvih nahujskane tržaške ulice proti našemu življu v Trstu. Tam so Italijani zažgali Narodni dom, ki je popolnoma zgorel, dalje so demolirali naše denarne zavode in napadli jugoslovanski konzulat. Demonstracije so se končale brez vsakih večjih zapletljivajev.

Italijanski konzularni delegat v Ljubljani je do nadaljnega ukinil svoje delovanje v Ljubljani.

15. Seja ljubljanskega občinskega sveta. Župan naznanja barbarske napade Italijanov v Trstu na imetje Slovencev. Taka barbarstva morajo priti do primerne plačila. Vsi naši občutki ob teh dogodkih so na

Regent Aleksander na Aleksandrovi cesli v Ljubljani

Slavnosni spreved ob prihodu regenta Aleksandra v Ljubljani

Regent Aleksander odhaja z univerze

strani naših bratov v zasedenem ozemlju. Poziva obč. svetnike, da kolikor mogoče pomirjevalno vplivajo na ljudstvo. Nato predlaga, naj se seja občinskega sveta v znak protesta proti dogodkom v Trstu preloži na soboto, kar je bilo sprejeto.

17. Seja občinskega sveta ljubljanskega. Župan se spominja umrlega obč. svetnika Ivana Bonača, ki je dolgoletno sodeloval v obč. svetu. — Nadalje se spominja župan tržaških dogodkov in izreka svoje ogorčenje nad dogodki, ki so se odigrali nad našim narodom po vsem slovanskem Primorju. Za Gorico

vabijo letaki na protislovenske izgrede. Na vsak način bo morala antanta poseči vmes ter nastopiti proti barbarskim Italijanom, katerih kultura se jasno zrcali v sedanjih dogodkih. Trpečim bratom v Primorju izrekamo svoje najprisrčnejše simpatije, zagotavljajoč jim svojo udanost. Tudi za te krivce pride dan plačila. Pričakujemo, da bosta Anglija in Francija storili svojo dolžnost do našega naroda. Obč. svet je z viharim odobravanjem sprejel poročilo župana. — Dalje je obč. svet sklenil:

1. manjšo spremembo pravil Mestne hranilnice,

2. sprejel poročila o proračunih za leto 1920/21 in sicer od mestnega vodovoda, elektrarne in plinarne, mestnega pogrebnege zavoda, zastavljalnice, mestnih voženj, mestne klavnice, ubožnega zaklada, ustanovnega zaklada, račun mestne pehotne vojašnice, dalje amortizacijskega zaklada loterijskega posojila in mestnega zaklada. Mestni zaklad izkazuje 5 milijonov 820.938— kron primanjkljaja, čemur je glavni vzrok povišanje draginskih doklad in poprava cest. Pri specialni debati predlaga obč. svet. dr. Adlešič, naj MOL proda vse stanovanjske zgradbe, katerih ne potrebuje sama, zlasti pa hotel »Tivoli« na javni dražbi, kar se sprejme. — Obč. svet pooblasti župana, da naroči pri akad. kiparju Bernekarju kip regenta Aleksandra, dalje da posreduje na pristojnem mestu, da se MOL odveže od pogodbe, po kateri mora preskrbovati razsvetljavo za državno obrtno šolo. Dalje se pooblasti župan, da najame viseče posojilo 4 milijone kron. — Za kritje primanjkljaja se sklene: naprositi osrednjo vladu za prispevek po najmanj Din 500.000— za stroške prenešenega delokroga, uvesti 50% občinske doklade tudi na osebno dohodnino s 1. jan. 1920 in od čistega davku podvrženega dohodka od 8000— K naprej, pobirati od 1. okt. dalje na vse v Ljubljano vpeljane ali tukaj producirane alkoholne pijače poleg dosedanjih doklad in naklad še izredno občinsko užitninsko naklado in sicer od odprtega vina K 1—, od buteljk K 3—, od piva —50 K, od ruma in žganja K 5—, od žganja, ruma in likerja v zaprtih steklenicah K 10— od litra. — V kolikor bi primanjkljaj s temi novimi dohodki ne bil pokrit, naj se v ta namen porabi tudi

Maribor pričakuje regenta Aleksandra

Orlovske slavnosti v Mariboru: Prihod Orlov

izkupiček za obe mestni vojašnici. — Obč. svet je sprejel tudi računski sklep Kreditnega društva Mestne hranilnice in ji dovolil zvišati denarno zalogo pri Kreditnem društvu od 3 na 6 mil. kron. — Ustreglo se je prošnji Strojnih tovarn in livarn za spremenitev regulacijskega načrta in opustitev dveh projektiranih cest. Obč. svet je odobril bratom Toennies razdelitev parcel, Kemični tovarni dd. v Ljubljani spremembo stavbne črte, Antonu Deghenghiju za spremembo parcelacijskega načrta Kolizejskega poslopja, odobril novi odbor Gasilnega in reševalnega društva in izrekel ob tej priliki prejšnjemu načelniku tega društva, obč. svetniku Josipu Turku zahvalo mestne občine za utrudljivo delo. — Obč. svetnik Maks Lilleg interpelira župana, naj se tudi mestnim uslužbencem dovoli 25% povišek službenih prejemkov, kakor je to dovolila država svojim uslužbencem. Župan pojasni, da je v tej zadevi že izdal odlok za izplačilo teh doklad. Isti občinski svetnik predlaga, da se izvoli odsek za izgotovitev službene pragmatike, kar obč. svet sprejme in izvoli v ta odsek Antona Likožarja, Frana Planinška, Rasta Pustoslemška, Maksa Lillega in Ivana Mlinarja. — Obč. sv. dr. Adlešič je interpeliral župana radi stanovanjske krize in poudarjal, da MOL spričo svojega proračuna ne more v tem pogledu ničesar storiti. Brez sredstev se stanovanjska mizerija ne more odstraniti. Naredba bi morala pritegniti vse interesirane kroge, ne samo milijonarje. Najti se mora ključ, po katerem se bo delalo. Plače uradnikov in drugih so se povsod zvišale, najemnina pa je ostala taka ko preje, razen pri podnajemnikih, katere se naravnost odira. Uvede naj se mestna stanovanjska doklada za tista stanovanja, ki se v ceni niso zvišala in pa revizijo pri podnajemnikih. Iz te stanovanjske doklade naj se ustvari fond za zgradbo hiš. Cene zemljišč so poskočile, MOL bi morala nakupovati zemljišča in jih po zmerni ceni oddajati onim, ki bodo zidali. Poseže naj se po nasilnih sredstvih, t. j. po razlastitvi parcel. Župan odgovarja interpelantu, da se sicer ž njim strinja, toda sedaj je popolnoma izključeno, da bi se zidalo, ker ni dobiti niti cementa niti opeke. Hiša, ki so jo računali pred par meseci na K 900.000—, bi stala sedaj že 3 milijone kron. — Za mestnega živinozdravnika je imenovan Slavko Plemelj.

24. Danes je prevzel upravnik Milan Grol, zastopnik ministrstva prosvete operno in dramsko gledališče od slovenskega gledališkega konsorcija v državo last.

Te dni slavi ljubljansko Gasilno in reševalno društvo 50letnico svojega obstoja. Ljubljana je v zastavah in podaja dokaz, da ve ceniti zasluge in dobrote, ki jih je deležna s strani tega obč. koristnega društva.

29. V Mariboru se prične danes I. slovenski orlovski tabor, ki bo trajal do 3. avgusta.

Aprovizacija. Prodaja se goveje meso po K 26— in 24—, svinjina po K 28— in 26—, bel kruh po K 12—, črn po K 8— kg.

Umrlo je v Ljubljani v mesecu juliju 131 oseb.

Mestni magistrat v Mariboru

Foto dr. H. Böcher

MARIBORSKA KRONIKA

OD 1. I. DO 1. VI. 1934

PIŠE FRANJO BAŠ

Ob vstopu v leto 1934. označuje Maribor najboljše statistika: Porabil je 1933 13,520.000 KW elektrike ter prekosil v tem vsa jugoslovanska mesta, obenem pa dvignil porabo elektrike za 20 %. Tozadevni položaj Maribora v državi kaže ugotovitev, da porabi posamezni Jugoslovan letno povprečno 56 KW elektrike, posamezni Mariborčan pa 300 KW; vode je porabilo mesto Maribor 1933 1,385.593 m³; 1. I. so imeli Mariborčani 1174 radioaparatorov, 189 osebnih in 67 tovornih avtomobilov, 47 motornih koles, 2660 koles in 75 kočij. 1933 je obiskalo Maribor 14.421 tujcev, v osebnem carinskem prometu pa je bilo od 1. IV. 1933 do 31. III. 1934 ocarinjenih 250.475 oseb; od teh jih je pripotovalo 124.901, odpotovalo pa 125.574. Merilo za notranji promet Maribora je mestni avtobusni promet, ki je izvršil 1933 463.000 km voženj in na njih prevozil 830.000 oseb. Brezposelnost